



СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)

Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)

София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841

e.mail: office@judgesbg.org

web: <http://www.judgesbg.org>

До
Президента на Република България

Уважаеми господин президент,

Обръщаме се към Вас във връзка с правомощието Ви по чл. 101, ал. 1 от Конституцията на Република България.

На 27.03.2019 г. беше приет окончателно на второ четене законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт. Считаме, че приетите изменения на чл. 36, ал. 3, чл. 49 и 50 от закона противоречат на Конституцията, на основните принципи на устройствения акт на съдебната власт и създават предпоставки за произвол при приложението му.

Конкретните ни възражения по посочените текстове на приетия закон са следните:

1. Според изменената разпоредба на чл. 49 от ЗСВ, при предсрочно прекратяване на мандатите на главния инспектор и инспекторите при ИВСС, Народното събрание избира нов главен инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 2 от Конституцията или инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 3 от Конституцията.

Изискването за довършване на предсрочно прекратен мандат по досегашната редакция на чл. 49 от ЗСВ е предназначено да гарантира асинхронността (разминаване) на мандатите, приемствеността в колективните органи и необходимостта в състава на органа да бъдат включени съответен брой юристи с различна специализация. Изборът, при предсрочно прекратяване на мандата, на нов член с пълен мандат е в състояние да компрометира постигането на всяка от посочените цели. Следва да се има предвид, че неслучайно е установена асинхронност на мандатите на народните представители, от една страна, и на конституционните съдии и органите на съдебната власт, от друга страна; и също неслучайно е установената асинхронност на мандатите на изборните и на членовете по право на Висшия съдебен съвет (съответно 5 и 7 години), както и на инспекторите и на главния инспектор (съответно 4 и 5 години).

Следва да се има предвид, че съобразно чл. 54, ал. 3 от ЗСВ Инспекторатът към ВСС упражнява своите правомощия чрез вземане на решения с мнозинство

на повече от половината от членовете си. Независимо, че според чл. 56 от ЗСВ проверките, които осъществява ИВСС се извършват от главния инспектор или определени от него инспектори, то правомощията на инспектората, определени в чл. 54, ал. 1, т. 1-15 ЗСВ, се упражняват от колективния състав на органа – аргумент от чл. 54, ал. 3 ЗСВ.

2. С приетите изменения на чл. 50, ал. 1 ЗСВ се установява, че при изтичане на мандата или предсрочното му прекратяване главният инспектор и инспекторите при ИВСС имат право в 14 - дневен срок да подадат молба до съответната колегия на ВСС за възстановяване на длъжност, с една степен по-висока от заеманата преди избора. Според новата ал. 2 на чл. 50 от ЗСВ, в случай, че молбата за възстановяване на по-висока длъжност не бъде уважена от съответната колегия на ВСС, лицата се възстановяват на длъжността, заемана преди избора или равна по степен длъжност в органите на съдебната власт.

С така предвиденото изменение се създава привилегия за главния инспектор и инспекторите, за което липсва обществена необходимост. Създадената привилегия противоречи на въведеното в ЗСВ конкурсно начало, на което се основава карьерният процес на съдиите, прокурорите и следователите. Възстановяването на длъжността, заемана преди избора, етимологично се свързва с връщане към състоянието преди избора, т.е. заемане на предишната длъжност, осъществявана от инспектора с приключил мандат. Заемането на по-висока длъжност не е възстановяване, а е повишаване, за което в ЗСВ е предвиден друг ред, а именно провеждане на конкурс. Приетата редакция на чл. 50, ал. 1 от ЗСВ позволява от тази привилегия да се възползват главният инспектор и инспекторите, които преди избора са заемали длъжност съдия, прокурор или следовател, но не и друга юридическа професия. Така въведената привилегия за част от инспекторите не съответства на чл. 6, ал. 2 от Конституцията.

Освен тези съображения, следва да се посочи, че измененият законов текст създава предпоставки за произвол при приложението му. В чл. 50, ал. 1 от ЗСВ не се въведени обективни критерии, по които съответната колегия на ВСС да преценява основателността на подадените молби от главния инспектор и инспекторите за „възстановяване“ на по-висока длъжност. При тази формулировка на законовия текст изначално е заложено неравно третиране при произнасянето на съответната колегия на ВСС по подадени молби от главния инспектор и инспекторите за „възстановяване“ на по-висока длъжност.

3. С § 2 от приетия закон се изменя чл. 36, ал. 3 от ЗСВ, като се премахва двуинстанционното производство по отношение на всички съдебни дела, образувани по жалби срещу решения на ВСС, с изключение на решенията по дисциплинарните производства и решенията за приемане на подзаконовни нормативни актове. В резултат на промяната, извън обхвата на двуинстанционния съдебен контрол остават редица решения на ВСС, които по своя резултат са идентични с решенията по дисциплинарните производства. Такива са решенията по чл. 165, ал. 1, т. 6 от ЗСВ, с които се отказва придобиване на статут на несменяемост на съдията, прокурора или следователя и се прекратява

служебното му правоотношение; производствата по жалби на съдии, прокурори или следователи, придобили статут на несменяемост, срещу решения на съответната колегия на ВСС, с които се прекратява служебното им правоотношение – чл. 165, ал. 3 от ЗСВ; производствата по жалби срещу решения на съответната колегия на ВСС, с които се прекратява предсрочно мандата на административни ръководители и техните заместници по чл. 175 от ЗСВ.

В този смисъл считаме, че измененията в чл. 36, ал. 3 от ЗСВ са в противоречие с редица други разпоредби на ЗСВ, като по този начин недопустимо се влошава правният статус на съдиите, прокурорите и следователите, тъй като се ограничава правото им на защита в случаите, в които може да се достигне до прекратяване на служебното им правоотношение.

Приетите изменения в чл. 36, ал. 3, чл. 49 и чл. 50 от ЗСВ са в противоречие с принципа на правовата държава, тъй като се отклоняват от основните изисквания за предвидимост и прозрачност на законодателния процес и правната сигурност. Нарушават се: основното начало за право на защита на съдиите, прокурорите и следователите; принципът за равнопоставеност и равно третиране на магистратите; изискванията за предвиждане на привилегии на правните субекти по изключение; принципът за асинхронност в мандатите на конституционно установените органи, включително и тези на съдебната власт.

Моля да вземете предвид изложените по-горе съображения при упражняване на правомощието на президента на Република България по чл. 101, ал. 1 от Конституцията.

29 март 2019 г.
гр. София

С уважение,
Управителен съвет на
Съюза на съдиите в България